

DISSERTATIO SEPTIMA

DE CAUSIS, ET MODIS, QUIBUS ECCLESIASTICA BENEFICIA AMITTANTUR.

Huc pertinent tituli 7. 9. & 13. lib. 1.

Uamquam beneficium Ecclesiasticum ita Clericis concedendum, ut nunquam concessio retractetur, plures tamen sunt causæ jure probatæ, quibus extra ordinem amittatur. Id tribus modis contingere potest, primum juris potestate, deinde sententiâ Judicis, postremò Clerici beneficiari factò.

CAPUT I.

De causis, ex quibus Beneficium amittitur juris potestate.

Instar personalium servitutum, qualis est ususfructus, usus, aut habitatio, amittitur primò beneficium ipso jure moriente beneficiario, cum nunquam recepta sit in ecclesiasticis juribus, vel oneribus hereditaria successio, cap. 5. de pactis. Item cum beneficiarius majore excommunicatione ab Ecclesia ejicitur, cap. 53. in fine de appellatione. Etenim excommunicatio hæc morti æquiparatur, quemadmodum apud Romanos deportatio, sive ejectio abs juribus universis Romanæ civitatis. Id verò tum demum locum habet, cum Clericus per annum in excommunicatione pernicax persistit, sive, ut Pragmatici loquuntur, insordescantiam contraxerit, argumento cap. 8. de ætat. & qualit. præfic., cap. 6. de Cler. excom. ministr., juncto cap. 3. vers. *Qui autem* de hæret., nisi tamen ante insordescantiam in officio ministraverit; cum enim excommunicatus ministrans irregularitatem illico incurrat, statim à beneficio cecidisse videtur, à cujus propterea possessione sit deturbandus, cap. 6. de Cleric. excom. Hinc autem facillè col-

liges, ipso jure cadere Clericum à beneficio quoties irregularitatem contraxerit; qua tamen in re discernenda erit duplex irregularitatis, in quam Clericus inciderit, causa, nimirum irregularitas ex delicto contracta ab irregularitate fato quodam contingente, ita ut ex priore irregularitatis specie beneficium amittatur, non ex posteriore, cap. 2. 5. & 6. de Cler. ægrot., vel debilit., & cap. un. eod. tit. in 6. Ex sola suspensione non statim aut ipso jure Clericus beneficio cadit, sed tantum datur Prælato facultas eum Clericum spoliandi, si per annum contumax in suspensione persistit, dicto cap. 8. de ætat. & qualit. præficien. Ex his facillè liquet, beneficium ipso jure amitti ab eo, qui in hæresim, seu in apostasiam inciderit, can. ult. dist. 50., cap. ult. de apostatis, cap. 6. & passim de hæret., cap. 2. vers. *Hæretici*, & vers. *Ad hæc* eodem tit. in 6. Quod si quis sit de hæresi suspectus, atque intra annum se purgare non curet, quamquam ad purgationem superioris auctoritate vocetur, instar hæretici habendus erit, cap. 5. de

Ex quibus causis beneficium amittitur juris potestate. 311

de hæretic. in 6. Sunt qui putant, quod de hæreticis dicitur, ad hæreticorum filios, ad secundum usque gradum, si de paterna, & in primo gradu, si de materna linea agatur, esse extendendum, quasi id deducatur ex cap. 15. hæret. in 6., & extravag. unic. Joannis XXII. vers. *Filii* de pœnis. Verum ego non arbitror, eam esse Ecclesiæ mentem, ut pios, & benè de se meritos Clericos, utat hæreticorum filios, ab officiis semel susceptis ejiciat; neque in memoratis constitutionibus aliud invenio cautum, quam hæreticorum filios non esse ad beneficia, officia sacra vocandos; aliud autem est, non vocari, vel non admitti, aliud semel vocatos, vel admissos arceri. Amittitur præterea beneficium ipso jure ab iis, qui simoniacè illud impetraverint, can. 5. & 9. caus. 1. quæst. 3., Concilio Chalcædonensis can. 2., Concilio Trullano can. 22.; item ab iis, qui aliud obtinuerint, beneficium, quod sive ex veterum, sive ex Tridentino Concilii disciplina incompatible appelletur, quemadmodum superius fuit animadvertendum. His addendum est, beneficia ipso jure vacare, quoties Clericus beneficiarius intra annum se promoveri non curet ad illum ordinem, quo vel juxta beneficii naturam, vel ex tabulis fundationum singularibus debet initiari, cap. 14. de election. in 6., aut quoties beneficiarius patitur, alium Clericum per triennium in beneficio consistere, juxta eam, quæ diximus ad regulam 36. Cancellariæ de triennali possessione. Electione quoque, aut translatione ad Episcopatum, aliamque aut ferè parem, aut majorem dignitatem, beneficia prius obtenta amittuntur, cap. 7. vers. *Cum verò* de election., qua in re singulari jure observatur, hodiè non expectari tempus consecrationis, aut cæptæ Episcopalis beneficii possessionis, nisi singulare indultum à Romano Pontifice obtineatur; proptereaquod in Consistoriali cedula, qua quis ad

hujus generis dignitates promovetur, clausula apponi solet, qua declaratur, promoti beneficia vacare. Item pro vacante ipso jure habetur beneficium Episcopale, si electus electioni de se factæ intra mensem non consentiat, nullo justo impedimento detentus, cap. 6. de election. in 6., aut si intra sex menses post præstitum electioni consensum non petat confirmationem, dicto cap. 6. in fine, aut si ante tempus abs jure concessum bona Ecclesiæ administraverit, cap. 5. eod. tit. in 6. Quicumque etiam beneficia Ecclesiastica propria auctoritate invadunt, omni jure, quod illis in eadem fortè competeret, legis potestate privantur, cap. 18. de præbend. in 6. quod ipsum recipiendum est adversus eum, qui jura beneficii, auctoritate Judicis occasione litis sequestrata, occupet, vel quoquo modo remanere pœnes sequestrum impediatur, Clement. unic. de sequestr. posses., & fruct., item adversus eum, qui cum plura beneficia ex dispensatione Pontificis Maximi obtinuerit, monitus ab Ordinario intra tempus præstitutum dispensationis monumentum minimè exhibuerit, cap. 5. de offic. Ordin. in 6. Istis ad censebis reos criminis læsæ majestatis, cap. 10. de hæret., falsi crimen in litteris Apostolicis admittentes, cap. 7. de crim. falsi, reos criminis, ut vocant, *assassini*, cap. 1. de homicid. in 6., reos atrocis contra Ecclesiæ Romanæ Cardinales, aut Episcopos injuriæ, cap. 5. de pœn. in 6., Clement. 1. cod. tit. & reos illatæ vis causa resignationis, Clement. 2. eod. tit. Non est omittendum, ipso jure beneficia amitti, cum beneficiarius in eam sese confert conditionem, & statum, quem ipsa beneficii ratio pati nequit, quod potissimum contingit, quoties beneficiarius vel matrimonium contrahat, cap. 3. & 5. de Cleric. conjung., vel Monasterio se trahat, habitumque induat monachalem quod intellige ita demum, si firmum in Monasterio permanendi propo-

sic exhibeat, juxta capitulum 4. de regular. in 6. Nam si fortè aut religiosam professionem non emittat, aut emissam revocet, allegando, eam irritam fuisse, non dubito, quin beneficium recuperare valeat, saltem ope restitutionis in integrum, argumento canonis r. caus. 17. quæst. 2., cui jungi potest caput 16. sess. 25. de regul. in Concilio Tridentino. Dicendum etiam erit, esse amissum beneficium, quoties Clericus habitum clericalem ita mutaverit, ut nulla supersit dubitatio, quin à clericali militia recesserit, quemadmodum

CAPUT II.

De causis, ex quibus beneficium sententia Judicis amittatur.

OMnia ferè beneficia, quæ ipso jure amissa proponatur, videntur quoquo modo per Judicis sententiam amitti: etenim utcumque casus eveniat, quo Clericus beneficio cadat ex legis potestate, necessaria semper erit Judicis declaratio, qua constet, eundem à beneficio cecidisse. Non inde tamen deducitur, beneficium hac ratione amissum propriè censeri quasi amissum sententia Judicis, ob plures juris effectus, qui etiam ante sententiam locum habere possunt; inter quos ille præ cæteris recensetur, quod etiam ante Judicis declarationem, beneficium eo modo vacans validè, uti loquuntur scholæ, conferretur, quoties nihil aliud obstaret, licèt institutus in eo beneficium non citato spoliato non posset in corporalem vacantis beneficii possessionem induci, cap. 18. de præbend. Itaque beneficium propriè dicitur sententia Judicis amitti, cum Clericus dignis de causis Superioris auctoritate beneficium spoliandus est, vel ordinario jure, quoties id faciendum ab Ordinario expressè sacri canones moneant; vel extra ordinem, quoties singularis emergat

ex recentioribus numero plurimis Pontificum Maximorum constitutionibus receptum est. Denique, ut omnia paucis complectar, amittitur juris potestate beneficium, quodcumque, & qualicumque ex causa vel generales, vel singulares dioceseon leges apertè declaraverint, Clericum beneficio cadere. Qua in re illud erit perpetuò animadvertendum, ut nunquam credendus sit Clericus à beneficio jure cecidisse, quousque de perspicua constitutione Clericum damnante non constet.

causa, qua pœna gravis sit Clerico infligenda sacris canonibus expressè non definita. Sanè hac in re ecclesiastici Judices duplicis generis sententiam pronunciare possunt. Vel enim Clericum à beneficio repellunt per modum, ut ajunt, pœnæ, vel per modum, ut ajunt, censuræ. Pœna est privationis beneficii, cum Clericus ita repellitur, ut perpetuò excludatur; si verò ad tempus tantum Clericus arceatur, sive determinatum, putà ad annum, sive determinatum ex. gr. quousque respiscat, non pœna dicitur, sed censura; propterea quod hac in specie terretur quidem Clericus, sed non punitur. Hinc liquet, propriè non vacare beneficium illata censura, sed demùm inflicta pœna. An verò pœna, an censura illata sit, id ex conceptis pronunciatae sententiæ formulis dignoscitur.

Causæ, ob quas disciplina ecclesiastica postulat, ut Clericus beneficio Judicis auctoritate privetur, ad has ut plurimum referuntur. Prima est, si Clericus sacri officii à se obeundi, & sui gradus immemor, secularibus negotiis incumbat. Secunda est, si turpi, & in-

ho-

honestæ vitæ se dedat, cap. 14. de vita, & honest. Cler., cap. 4. 6. de cohabit. Cler. & mulier., Concilio Tridentino sess. 21. cap. 6., & cap. 14. sess. 25. de Ref. Tertia, si Clericus violaverit indictas residentie leges, juxta ea, quæ superius tradita sunt, tam ex generali veterum Conciliorum disciplina, quàm ex recentioribus Concilii Tridentini decretis, & Romanorum Pontificum constitutionibus, cap. ult. de Cler. non resid., Concil. Trid. sess. 6. cap. 2., sess. 23. cap. 1., & sess. 24. cap. 12. de Ref. Denique paucis concludere possum, prudenti Episcoporum arbitrio reservatam esse, ut, si quando Clerici aut officio non fungantur suo, aut gravissimi cujusdam criminis rei redarguantur, pro modo admissi exasperare pœnas possint usque ad beneficii

privationem, etiam si hujus generis pœna expressa canonum definitione inferenda non dicatur, dummodò tamen præcedat Episcoporum eorundem monitio, cum non sit pœna adeo gravis, nisi in contumaces, ferenda. Hinc colliges, quid sentiendum sit in ea questione, num, si Theologalem præbendam possidens causa tradendæ sacræ doctrinæ, suo munere non fungatur, atque pertinax adeo sit, ut jubenti Episcopo parere detrectet, possit tamen præbenda privari, licèt in Tridentino Concilio sess. 5. cap. 1. de reform. nihil tale expressè definitum appareat. Neque enim dubito, eam concessam intelligi Episcopo facultatem juxta generalem canonum disciplinam, quæ non fuit expressè denegata.

CAPUT III.

De causis, quibus beneficiarii facto suo beneficia ecclesiastica amittunt.

Quoties de munere publico agitur, regulæ etiam Romani juris perspicuè docent, neminem posse se officio abdicare, l. 1. ff. de excusat. & vacat. num. Quamobrem cum etiam Clericorum munera beneficiis adnexa juris publici esse videantur, generalis erit recipienda doctrina, quæ postulat, ne semel suscepta dimittantur. Hæc ratio est, quare prioribus Ecclesiæ sæculis usque ad duodecimum, vel decimumtertium, vix exempla inveniamus Clericorum à suis beneficiis recedentium, ex eo præsertim, quod cum beneficia tunc temporis à sacra ordinatione penderent, & sacra ordinatio perpetuò vi indubii characteris consistat, ipsa quoque beneficia perpetuò Clericis adhærebant. Non persequor fusius hanc rem, utpotè quam expendi initio tractationis, dum beneficiorum naturam, & qualitates universas explicarem.

Verùm recentiore ætate, postquam præsertim collatio beneficii fuit ab ordinum collatione sejuncta, inductum est, ut abdicaciones, seu renuntiationes facilius reciperentur. Huic etiam novæ disciplinæ invehendæ occasionem dedit diversa, quæ sequiore ætate fingi cœpit, beneficiorum imago, contra quam esset in rei veritate, atque ad sacros canones aptè, adpositeque. Ipsum beneficii nomen, quo exemplo feudorum eodem nomine olim designatorum, indicari videbatur, Clericos ad beneficium vocatos præmio quedam affici, insinuat apud plures, liberum esse sive illud retinere, sive rejicere, propterea quod in invitum nullæ conferuntur liberalitates. Multitudo quoque illorum, qui beneficia passim postulabant, videtur inanem reddere præscam illam sollicitudinem Episcoporum, qua invitos Clericos in ministerio detinebant. His acces-